

KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

Broj: 01-

Podgorica, 12. decembar 2014. godine

Na osnovu člana 10 stav 1, tačka 1 i člana 19 stav 3 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list CG", br. 74/09 i 57/11) i člana 196 ZUP-a ("Službeni list RCG", br. 60/03 I 32/11) Komisija za kontrolu državne pomoći, na sjednici održanoj 12. decembra 2014. godine, donijela je

RJEŠENJE

Prijavljena državna pomoć po Godišnjem planu rada Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. za 2015. godinu, ocijenjena je kao usklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

U skladu sa članom 1 stav 2 Zakona o kontroli državne pomoći, Komisija se nije izjasnila na dio Plana koji se odnosi na podsticaje razvoja poljoprivrede.

OBRAZLOŽENJE

Investiciono-razvojni fond dopisom br. 02-01002-5078/2 od 4. decembra 2014. godine podnio je zahtjev za ocjenu usklađenosti svog Godišnjeg plana rada za 2015. godinu sa Zakonom o kontroli državne pomoći. Nakon dodatnih sugestija Odjeljenja za državnu pomoć, IRF je dostavio dodatnu dokumentaciju i podatke, svojim dopisom broj 01-01001-5166/1 od 9. decembra 2014. godine.

OPIS ZAHTJEVA

Glavni zadatak IRF CG AD za 2015. godinu jeste realizacija kreditnih linija Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore AD koja će biti usmjerena na:

- Razvoj preduzetništva - podsticanje zapošljavanja (podrška posebnim ciljnim grupama: start up preduzeća, mladi u biznisu, žene u biznisu, studenti);
- Razvoj konkurentnosti preduzetnika i MSP;
- Podršku stvaranju robnih proizvođača u poljoprivredi;
- Unapređenje podrške razvoju turizma;

- Ravnomjieran regionalni razvoj u Crnoj Gori;
- Pokretanje novog investicionog ciklusa MSP;
- Jačanje postojećih kapaciteta - održavanje i poboljšanje likvidnosti;
- Razvoj infrastrukturnih projekata (samo u funkciji biznisa).

Shvatajući važnost sektora malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori, Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD svojim instrumentima doprinosi ispunjenju različitih potreba preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća i poljoprivrednih proizvođača. Cjelokupna kreditna djelatnost, usmjerena je na njihov sveukupni razvoj. Sa namjerom da se ostvare postavljeni ciljevi i zadaci, Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD je za 2015. godinu instrumente podijelio u tri grupe, i to:

- **Kratkoročne kredite;**
- **Srednjoročne kredite;**
- **Dugoročne kredite.**

Kratkoročni krediti su krediti čija je ročnost do godinu dana, i kojima se finansiraju tekuća aktivnost i likvidnost preduzeća. Ovi krediti mogu biti namijenjeni i za otkup potraživanja (tzv. faktoring finansiranje), za pripremu turističke ili poljoprivredne sezone, kao i za sve one potrebe kojima se doprinosi premošćenju tekuće nelikvidnosti.

Srednjoročni krediti su krediti čija je ročnost od jedne do pet godina, i koji su namijenjeni projektima koji se mogu realizovati u navedenom periodu, trajna obrtna sredstva, i sl. Ovi krediti mogu biti namijenjeni posebnim ciljnim grupama ili onima koji namjeravaju, sa nešto dužim rokom od jedne godine, iskoristiti kreditna sredstva za projekte koji su namijenjeni za dalji rast i razvoj preduzeća.

Dugoročni krediti su krediti čija je ročnost preko pet godina, i kojima se često finansiraju veće investicije i razvojni projekti. Ovi krediti mogu biti namijenjeni za ulaganja u investicione projekte i projekte od strateškog značaja za privredu.

Namjena kredita usklađena je prema potrebama crnogorskih preduzeća i ciljevima za 2015. godinu:

- *Investicioni krediti*

Pored dužih rokova otplate, ove kredite karakterišu i značajniji iznosi radi ulaganja u investicije većeg obima. Investicionim kreditima se obično finansiraju prioritetni projekti iz oblasti prerađivačke industrije (veći nivo finalne proizvodnje), turizma i ugostiteljstva, proizvodnje hrane, ostalih vidova proizvodnje, usluga i sl.

- *Kredit za likvidnost*

Namjena kredita za likvidnost je nabavka obrtnog kapitala i prevazilaženje kratkoročnih ili sezonskih problema u likvidnosti preduzeća. U okviru kredita za likvidnost, preduzeće se može služiti i faktoring finansiranjem, tj. otkupom trenutnih potraživanja. Kroz ove kredite, preduzećima se pruža mogućnost da refinansiraju tekuća kreditna zaduženja, finansiraju trajna obrtna sredstva i ulože u pripremu poljoprivrede ili turističke sezone. Krediti za likvidnost imaju podsticajni efekat jer pomoć (kredit) mijenja ponašanje privrednog društva na način da to privredno društvo obavlja dodatnu djelatnost koja doprinosi razvoju područja a koju ne bi obavljalo bez pomoći (kredita) ili bi tu djelatnost obavljalo samo u ograničenom

obimu ili na drugačiji način ili na drugoj lokaciji.

- *Start up krediti (kreditni za početnike)*

Namjena ovih kredita jeste povećanje zaposlenosti (posebno mlađe populacije, studenata i žena) kroz finansiranje početnika u biznisu. Na ovaj način će se pružiti podrška ovoj ciljnoj grupi po posebno definisanim uslovima kako bi bili u prilici da obezbijede sopstveno zaposlenje. Uslov za dobijanje kreditnih sredstava je da lice obezbijedi 30% sopstvenog učešća u ukupnoj investiciji.

- *Kreditni za klastere*

Jačanjem preduzetništva i podizanje njegove konkurentnosti kroz udruživanje u klastere namjera je da se poveća zaposlenost, supstituiše uvoz, podstiče domaća proizvodnja i izvoz, unaprijedi poslovni ambijent i doprinese ravnomjernijem regionalnom razvoju. Stvaranje novih proizvodno/uslužnih kapaciteta, tj. organizovanje proizvođača da sarađuju u klasterima i udruženjima, može doprinijeti povećanju kvaliteta proizvoda, lakši izlazak na inostrana tržišta i ispitivanje tržišta na kojima domaći proizvođači mogu postati vodeći igrači i ostvarivati profit. Takav način rada će im omogućiti veću informisanost, podjelu troškova nabavke, proizvodnje, marketinga i plasiranja proizvoda kroz saradnju sa ostalim članovima.

- *Kreditni za uspješna preduzeća i preduzetnike*

U biznisu uspjeh je jedina mjera, stoga ona preduzeća koja redovno izvršavaju svoje obaveze prema dobavljačima, zaposlenima, državi, moraju biti predmet posebne pažnje i stimulative podrške od strane države. Finansiranje ovakvih preduzeća može podrazumijevati finansiranje investicionog ciklusa i/ili finansiranje trajnih obrtnih sredstava u zavisnosti od potreba konkretnog preduzeća nezavisno u kojoj privrednoj grani obavlja djelatnost.

Kreditna podrška sektoru mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) i preduzetnicima, koju IRF CG AD realizuje, sprovodi se na dva načina: **(a) posredstvom i uz garancije poslovnih banaka i (b) direktnim kreditnim aranžmanima.**

Kreditna podrška sektoru MMSP i preduzetnicima posredstvom i uz učešće poslovnih banaka realizuje se na osnovu potpisanog Protokola o poslovnoj saradnji sa svim bankama u Crnoj Gori koje su iskazale svoj interes i spremnost da učestvuju u ovim aktivnostima. Osnovna razlika između pomenuta dva aranžmana je u tome što za klijente koji svoje kreditne aplikacije realizuju posredstvom i uz garanciju poslovnih banaka, banka snosi kompletan kreditni rizik, sama definiše instrumente obezbjeđenja sa krajnjim korisnicima, ali se pridržava uslova kreditiranja definisanih kreditnom politikom IRF-a.

U 2015. godini IRF CG AD će ponuditi bankama vrstu zajedničkog kreditnog aranžmana u kojem će svaka strana (i IRF CG AD i Banka) plasirati sopstvena sredstva i snositi rizik za svoj dio plasmana ili zajednički dijeliti rizik investicije.

Uslovi po kojima će se realizovati instrumenti IRF-a za 2015. godinu, ka krajnjem korisniku, su sljedeći:

- Maksimalan iznos kredita do 3 mil € (u slučaju faktoring finansiranja do 100% otkupljenih potraživanja);

- Rok otplate kredita do 10 godina (uključujući mogućnost korišćenja grejs perioda);
- Grejs period do 2 godine;
- Kamatna stopa do 7% na godišnjem nivou uz proporcionalan sistem obračuna kamata;
- Naknada do 1% od iznosa odobrenog kredita;
- Učešće investitora u investiciji: do 50% ukupne predračunske vrijednosti.

Uslovi po kojima će se realizovati instrumenti u 2015. godini će biti preciznije definisani u okviru pojedinačnih kreditnih linija IRF CG AD za 2015. godinu, a koje će pretežno biti u službi podrške:

- Početnicima u biznisu (start up preduzeća);
- Mladima u biznisu;
- Ženama u biznisu;
- Razvoju klsterske proizvodnje i povećanju konkurentnosti u Crnoj Gori;
- Poljoprivrednoj proizvodnji i ruralnom razvoju;
- Proizvodnji hrane;
- Sektoru turizma i ugostiteljstva;
- Sektoru usluga;
- Sektoru proizvodnje i prerađivačke industrije;
- Sektoru trgovine i građevinarstva;
- Infrastrukturnim, ekološkim, projektima vodosnabdijevanja, i projektima energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije koji su u funkciji biznisa;
- Likvidnosti preduzeća.

Tokom godine IRF CG AD će u skladu sa zahtjevima i potrebama tržišta kreirati i dodatne kreditne linije koje će doprinosti ostvarenju postavljenih ciljeva za 2015. godinu.

Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD će u 2015. godini definisati posebne uslove za one subjekte koji projekte realizuju u opštinama sjevernog regiona i u manje razvijenim opštinama (Cetinje, Nikšić i Ulcinj). Pored *posebno definisanih uslova* za manje razvijene i opštine Sjevernog regiona, IRF CG AD će definisati i *stimulacije* za ove opštine, ali i za one subjekte koji realizacijom projekta zaposle 5 ili više novih lica bez obzira na regionalnu pripadnost projekta, kao i za one koji kao sredstvo obezbjeđenja ponude bankarsku garanciju.

Stimulacija će se ogledati u smanjenju kamatne stope u odnosu na utvrđene kamatne stope. Dodatno, stimulacije će se odnositi i na projekte koji budu finansirani po uslovima koji su definisani za klstersku proizvodnju i prioritetne projekte. U ovom slučaju, stimulacija će se ogledati u subvenciji kamatne stope koja ukoliko se za iste obezbijede sredstva iz domaćih ili stranih izvora može biti veća od 1%.

Saradnju sa Investiciono-razvojnim fondom CG AD mogu imati samo poreski obveznici koji svoje poreske obaveze redovno izmiruju, te na taj način unapređuju poslovno i investiciono okruženje u Crnoj Gori. Shodno tome Investiciono-razvojni fond Crne Gore AD će u 2015. godini posvetiti posebnu pažnju kreiranju stimulatvinih uslova za preduzeća koja redovno izmiruju svoje poreske obaveze. Spisak poreskih obveznika koji

uredno izmiruju poreske obaveze objavljuje Poreska uprava Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom finansija, pa će tzv.“bijela lista” biti mjerodavna prilikom formiranja stimulacija za ovu grupu preduzeća.

U skladu sa ugovorom sa Evropskom investicionom bankom, kamata na kredite koji se plasiraju iz sredstava ove finansijske institucije manja je za 0,5%.

Pored usklađenosti sa definisanim uslovima i ispunjavanja svih potrebnih preduslova za finansijsku podršku, ukoliko se bude vršio izbor između dva projekta zbog nemogućnosti finansiranja oba, prednost će imati onaj koji po narednim kriterijumima ima više bodova:

Kriterijumi

<i>Zaposlenost (1 bod po novozaposlenom) – maksimalno 10</i>	
Regionalna komponenta	Broj bodova
<i>jug</i>	1
<i>centralni dio</i>	3
<i>sjever</i>	5
Vrsta djelatnosti	Broj bodova
<i>Proizvodnja</i>	10
<i>Poljoprivreda</i>	9
<i>Proizvodnja hrane</i>	8
<i>Turizam i ugostiteljstvo</i>	5
<i>Usluge</i>	4
<i>Trgovina</i>	1
Žene i mladi u biznisu	Broj bodova
<i>Žena/mlađa populacija vlasnik i pokretač biznisa</i>	10
<i>Većina (51%) zaposlenih žene/mlađa populacija</i>	6
<i>Žena/mlađa populacija upravlja biznisom</i>	3
Posebne kategorije	Broj bodova
<i>RAE populacija</i>	10
<i>Invalidi</i>	10
<i>Preduzeća članovi Inkubatora</i>	10

Valorizacija skijališta "Savin kuk"

U toku 2015.godine planirano je raspisivanje međunarodnog javnog tendera za traženje strateškog partnera za privatizaciju imovine Turističkog centra Durmitor i državne imovine namijenjene za izgradnju skijaške infrastrukture. U te svrhe IRF CG AD je obezbijedio određena sredstva kako bi zajedno sa strateškim partnerom investirao u lokalitet Savin kuk.

TRAJANJE PROGRAMA

Program će se realizovati tokom 2015. godine.

PRAVNA PODLOGA

Pravni osnovi za realizaciju ovog projekta su:

- Zakon o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 88/09 i 40/10);
- Srednjoročni program rada IRF-a;
- Godišnji plan rada IRF-a za 2015.godinu.

OBLIK POMOĆI

Pomoć se dodjeljuje u obliku **kredita i subvencije kamatnih stopa**.

KORISNICI

Korisnici na osnovu IRF Plana za 2015. godinu su preduzetici, mikro, mala i srednja preduzeća, i velika preduzeća.

OPRAVDANI TROŠKOVI

Opravidani troškovi su troškovi novih ulaganja u obrtna i osnovna sredstva, i otvaranje novih radnih mjesta, a učešće investitora u investiciji je do 50% ukupne predračunske vrijednosti.

VISINA DRŽAVNE POMOĆI

Ukupna sredstva opredijeljena za ovaj Plan u 2015. godini iznosi 80.000.000,00 eura, odnosno 45.000.000,00 eura kreditnog i 35.000.000,00 eura faktoring potencijala.

Maksimalan iznos pomoći koji preduzeće može dobiti je u visini do 50% opravdanih troškova za velika, 60% opravdanih troškova za srednja i 70% za mala privredna društva, i u skladu je sa Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Sl. list CG“ broj 27/10, 34/11 i 16/14) (u daljem tekstu: Uredba) i Pravilnikom o listi pravila državne pomoci („Službeni list Crne Gore“, br. 35/14) (u daljem tekstu: Pravilnik), Prilogom 1 – Smjernice za regionalnu državnu pomoć za period 2014-2020 - (2013/C 209/01).

POSTOJANJE POMOĆI

Komisija za kontrolu državne pomoći je ustanovila da su sredstva za finansiranje ovog Plana javna sredstva. Primaoci sredstava su preduzetnici, mikro, mala, srednja i velika preduzeća čime im se daju povlastice koje im omogućavaju konkurentsku prednost.

Komisija za kontrolu državne pomoći je konstatovala da predložena državna pomoć ne znači nedozvoljeno narušavanje konkurencije, pošto je svedena na minimum potrebnih sredstava.

KUMULACIJA

Državna pomoć po ovom programu može se kumulirati za pokriće opravdanih troškova sa sredstvima drugih davalaca državne pomoći, ali s tim da zajedno ne smiju preći maksimalnu visinu državne pomoći.

USAGLAŠENOST POMOĆI

Na osnovu gore navedenog, Komisija za kontrolu državne pomoći je zaključila da mjere sadržane u Godišnjem planu rada IRF-a za 2015. godinu ispunjavaju kriterijume iz Smjernica o regionalnoj državnoj pomoći za period 2014-2020 - (2013/C 209/01).

Napominjemo da se Komisija za kontrolu državne pomoći nije izjasnila u dijelu programa koji se odnosi na oblast poljoprivrede, jer u skladu sa članom 1 stav 2 Zakona, ovaj zakon se ne primjenjuje za namjene podsticaja razvoja poljoprivrede i ribarstva.

Imajući u vidu navedeno odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

PRAVNA POUKA: Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rešenja.

PREDSJEDNIK KOMISIJE,
Mitar Bajčeta

Dostavljeno:

- IRF-u
- a/a